

**Magdalena** Kiedy najlepiej rozpocząć naukę języka u dziecka? **SG:** Proszę zapytać specjalistę od rozwoju mowy i znajomości języka u dzieci. Niestety nie wiem, czy istnieje jakaś dobrze uzasadniona i precyzyjna rada w tej sprawie. Natomiast wiem, że dzieci uczą się języków szybko, gdy mają potrzebę, żeby mówić w różnych, np. innym z mamą niż z babcią ze strony ojca itp. Sądzę też, że warto zwracać uwagę na chwile, gdy dziecko samo ćwiczy mowę, powtarza słowa i całe zwroty lub zdania, np. opowiadając do siebie co robi z zabawką. Będzie zaskoczone, gdy ktoś użyje słów do opisu tego samego w innym języku. Może wykazać zainteresowanie. Poszedłbym tym śladem, starałbym się zrobić dobrą zabawę z różnych wersji opisu tego samego w różnych językach. Gdy dziecko samo będzie widziało potrzebę i chciało się uczyć dodatkowego języka, wszystko będzie inaczej. Mogą Państwo próbować eksperymentów. Np. kolorowa książeczka z obrazkami podpisanymi prosto w obcym języku, ale z ciekawą historią, może zachęcać dziecko do poznawania słów i konstrukcji tego obcego języka.

**Tomasz** jak mogę jeszcze wesprzeć rozwój umysłu dziecka córka ma 9 miesięcy dużo z nią czytamy rozmawiamy opowiadamy co się dzieje co będziemy robić co jeszcze możemy zrobić? **SG:** Do działań Państwa dołożyłbym pomaganie córce w raczkowaniu, gdzie tylko się da, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

**Bartosz** czy słuchanie muzyki i czytanie książek do dziecka które jest jeszcze w brzuszku mamy ma wpływ na jego rozwój w późniejszych etapach życia? **SG:** Wydaje mi się, że nie jest wykluczone, że różnorodność wrażeń odbieranych jeszcze w ciele matki ma wpływ na rozwój mózgu dziecka. Proszę poszukać literatury na ten temat.

**Magdalena** Czy to prawda że gdy uczymy się czegoś i już nic nie wchodzi nam do głowy to zmieniając otoczenie, wystrój nasz mózg lepiej przyswaja wiedzę? **SG:** Mózg z pewnością potrzebuje odpoczynku, a rutyna go nudzi, bo już ją zna. Zmiana w otoczeniu pobudzi głowę, ale gdy jesteśmy zbyt zmęczeni, to trzeba po prostu odpocząć.

**Małgorzata** To takie mądre słowa. Ja sama jestem typem mamy 1. U mnie nie pozwalali dzieciom na samodzielność. W jaki sposób wytłumaczyć np. dziadkom jak dawać dzieciom taką wolność? **SG:** Może pokazać im filmik, a potem znaleźć literaturę, z której da się zacytować fragmenty i wciągnąć dziadków w dalsze, już samodzielne czytanie. Czyli: z dziadkami, jak z każdym, trzeba nawiązać dialog, używając kontekstów, które są im dobrze znane, i uświadomić im w tych kontekstach, o co chodzi rodzicom.

**Agnieszka** Jakie zabawki nie będą dobre dla dzieci? Jakich unikać? **SG:** Nie kupowałbym zabawek zachęcających do przemocy i działania bezmyślnego. Znana jest gra „Monopoly”. Niedawno widziałem w sklepie zabawkę „Monopoly dla oszustów”. Nie kupiłbym dziecku tej gry. W każdym konkretnym przypadku porównywałbym zabawki, starał się dostrzegać różnice i wybierać bardziej angażujące rozum, z jasnego dla mnie powodu. Gdybym takiego argumentu nie widział, rezygnowałbym z zakupu.

**kontakt:** [sdglazek@gmail.com](mailto:sdglazek@gmail.com)